

BEKÜLDETÉSI ISMÉRTEK

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét
illető közlemények címzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Égész évre 16 frt. vagy 32 korona. Negyed évre 4 frt. vagy 8 korona.
Félévre 8 frt. „ 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. vagy 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilttári cikkek:

garmand sora után 20 kr. fizetendő.

Itélet a Replika pörben

Sz. 5643 - 1893.

B. f.

Ó Felsége a Király nevében!

A kolozsvári kir. törvényszék, mint esküdtzéki sajtóbíró, a kolozsvári kir. főügyészség, mint közzétett vádbeszéde folytán Bróte Jenő és társai ellen, a nagy-szebeni „nyomdaintézet részvénytársaság” (Institut typographie) nyomdájában nyomtatott „Die romanische Frage in Siebenbürgen und Ungarn, Replie der romanischen academischen Jugend Siebenbürgens und Ungarns zu der von der ungarischen academischen Jugend veröffentlichten „Antwort“ auf die Denkschrift der Studirenden der Universität Rumäniens, mit einer ethnographischen Karte Österreich-Ungarns, und Rumäniens, Wien, Budapest, Graz, Klausenburg, Verlag der Herausgeber, 1892. című a törvény kötelező erejének megtámadását és nemzetiség elleni gyűlöletre izgatást tartalmazó röpiratnak terjesztése által elkövetett vétségek miatt folyamathoz tett sajtópörben Szász Béla kir. ítélő táblai bíró végtagyalásai elnök vezetésével, Császár Károly és Reinhold Arthur kir. törvényszéki bírák, valamint Szabó Jenő, dr. Jékely Dániel és dr. Balázs Elemér kir. törvényszéki aljegyzők, továbbá dr. Lehmann Róbert kir. törvényszéki hites tolmács jelenlétében, Pál Gyula, Hankó V. Károly, Schlauf Győző, Körösy József, Horátsik János, Gabányi Endre, Gajzágó Manó, dr. Ákoncz Károly, Eöri Tivadar, dr. Groisz Béla, dr. Lechner Károly és Meskó Miklós mint rendes esküdtseknek, valamint Dr. Gergely Albert és Kovács Ferenc mint pótesküdtseknek közreműködése mellett az 1893. évi augusztus hó 30-án és szakadatlanul folytatódó augusztus hó 31. napján megtartott nyilvános szóbeli végtagyalás alkalmával az ennek folyamán dr. Jeszenszky Sándor kolozsvári kir. főügyész helyettes, mint a vádhatóság képviselője által előterjesztett vád s a vádlottak, illetőleg jogi képviselőik; Dr. Petrovics István lugosi-, és Mudrony Pál mudrony-szent mártoni ügyvéd által előadott védelem meghallgatása után, a tizenkét rendes esküdt szavazata alapján a következőkben.

Itélet:

I. vádlott Popovici C. Aurél (ki született Lugoson, lakik Nagy-Szebenben, 29 éves, gör. keleti vallású, nős, 2 gyermek apja, szigorú orvos, vagyoson írástudó, büntetlen előéletű, a cs. és kir. 22 sz. egészségügyi csapatnak tartalekese) és

II. vádlott Román Miklós (ki született Bükösön, lakik Beszterczen, 26 éves, gör. keleti vallású, nőtlen. pénzügyi hivatalnok kevés vagyonnal bir, írástudó, katonai kötelezettség alatt nem áll)

a „Die romanische Frage in Siebenbürgen und Ungarn, Replie der romanischen academischen Jugend Siebenbürgens, und Ungarns zu der von der ungarischen academischen Jugend veröffentlichten „Antwort“ auf die Denkschrift der Studirenden der Universität Rumäniens, mit einer ethnographischen Karte Österreich-Ungarns, und Rumäniens, Wien, Budapest, Graz, Klausenburg, Verlag der Herausgeber 1892” című a „nagy-szebeni nyomdaintézet részvénytársaság” (Institut typographie) nyomdájában nyomtatott, s a btk. 172 § második bekezdésében körülírt nemzetiség elleni gyűlöletre izgatást valamint a btk. 173 §-ba ütköző, a törvény kötelező erejének megtámadását tartalmazó röpiratnak a btk. 171 §-ban tiltott módon történt terjesztése által elkövetett vétségekben az esküdtzék által vétkeseknek találhatván, ezen vétségekben ezennel bíróság is vétkeseknek nyilvánítottak és ezért — mindkét vádlottra nézve egyaránt tekintetbe véve btk. 96 és 97 §§-it, s alkalmazva a btk. 91. §-t — btk. 172. §. és 173. §. alapján a jelen ítélet jogerőre emelkedése után történendő fogvatartástól kezdődőleg:

Popovici C. Aurél 4 (négy) évi államfogházra és 500 (öt száz) forint pénzbüntetésre, —

Román Miklós 1 (egy) évi államfogházra és 200 (két száz) forint pénzbüntetésre ítélte el.

Köteleztetnek vádlottak ezen reájuk kiszabott pénzt, büntetéseket az 1892. évi XXVII. t. cz.-ben megjelölt célokra fordítandólag a jelen ítélet jogerőre emelkedése napjától számított 15 nap alatt külföldi

végrehajtás terhével a kolozsvári kir. ügyészséghez befizetni, mely pénzbüntetések igazolandó behajthatatlanságuk esetén a btk. 53 §. alapján Popovici C. Aurélra nézve további 50 (ötven) napi, Román Miklósa nézve további 20 (husz) napi államfogházra lesznek átváltoztatandók.

Elmarasztaltatnak továbbá Popovici C. Aurél és Román Miklós vádlottak 539 frt 48 kr. eddigi, s az ezután felmerülő büntetési költségeinek egyetemleges megfizetésére, s köteleztetnek — a mennyiben szabadságvesztés büntetésük ideje alatt a saját költségükön való élelmezést és iránti. a btk. 35. §-án alapsól jogukkal élni nem kívánának, — a szaladságvesztés — büntetés foganatosításával felmerülő személyi költségeket egyenként való megfizetésére is. Popovici C. Aurél vádlott külön elmarasztaltatik még a letartóztatással felmerült 18 forint 98 krajczár költségnek megfizetésére is.

Elrendeltetik továbbá a btk. 61. §. alapján a vizsgálat folyamán lefoglalt röpirat példányoknak elkobzása és megsemmisítése, s köteleztetnek Popovici C. Aurél, és Román Miklós vádlottak a sajtó rendtartása 90. §. alapján a jelen ítélet szerinti, és egész terjedelmében, az állam hivatalos nyelvén a következő napi lapokban: „Nemzet”, „Egyetértés”, „Pesti Hírlap”, „Pesti Napló”, „Magyar Hírlap”, „Budapesti Hírlap”, „Pester Lloyd”, „Kolozsvár”, „Ellenzék”, „Erdélyi Híradó”, „Tribuna”, „Gazetta Transylvaniei” és a „Telegraful Romanul”, az ezen lapoknak, az ezen ítélet jogerőre jutását követő legközelebbi napon megjelenő számában, a lap főhálóján, saját költségükön, külföldi törvényes jogkövetkezmények terhe alatt közzétetni, minek megtörténtét a kolozsvári kir. ügyészséghez a jelen ítélet jogerőre jutásától számított 15 nap alatt beadandó lappéldányokkal kötelesek igazolni.

Popovici C. Aurélnak a f. évi augusztus hó 26. napjától kezdődőleg a bpr. 162. §. alapján elrendelt vizsgálati fogságban töltött ideje a jelen ítélettel reá kimért szabadságvesztés büntetésbe be nem számítatik (bünt. ügyvitel 107. §), de a vizsgálati fogsága 5000 frt (ötezer) forint biztosítéki összegeknek készpénzben, orvaddékképes értékpapirokban a kolozsvári kir. ügyészséghez való befizetése ellenében, a lefizetéssel egyidejűleg megszüntetik, s szabadságra tétele elrendeltetik. Végül ugyancsak Popovici C. Aurélra nézve, ezen ítélet a jogerőre emelkedés után a nagy-szebeni cs. és kir. 22. számú egészségügyi csapat parancsnokának megkülönböztetni rendeltetik.

III. Vádlott az ismeretlen tartózkodású: Brote Jenőre nézve az iratok a vád fentartásával ezen ítélet jogerőre jutása után a további intézkedések megtétele végett a kolozsvári kir. főügyészséghez áttétetni rendeltetnek.

Indokok.

Mintán a tizenkét rendes esküdt Popovici C. Aurél vádlottat 12 igenlő szavazattal, Román Miklós vádlottat pedig 10 igenlő szavazattal, 2 nemleges szavazat ellenében az ítélet rendelkező részében megjelölt két rendbeli vétségben vétkeseknek mondogta ki, ennek következtében őket az 1871. évi május 24-én 1498. I. M. E. sz. a. kelt sajtó eljárás 89 §. értelmében a vétségekben bíróság is vétkeseknek kellett nyilvánítani.

A büntetés kimérésénél a btk. 96 és 97. paragrafusainak rendelkezését figyelembe kellett venni, azért, mert, a röpiratnak az állam nyelvére eszközölt, bitéles fordításával bizonyítva van, hogy a btk. 172. paragrafus második bekezdésében s a btk. 173. paragrafusában írt két rendbeli külön vétség lett nyomtatvány utján elkövetve s így bünhalmazat esete forog fenn; alkalmazandónak találta továbbá a bíróság a btk. 91. paragrafusát is mindkét vádlottára nézve, mert eddigi, büntetlen előéletük és beismerésük s Román Miklós vádlottára nézve még azon körülmény is, hogy ő, mint a nyomda fizetett alkalmazottja, üzletvezetői állásából kifolyólag működött közre a nyomtatványok szétküldésénél, mint ennyitő körülmények veendő tekintetbe, mikkel szemben csupán Popovici C. Aurél vádlottára nézve merül fel azon súlyosító körülmény, hogy ő saját beismerése szerint a röpirat szerkesztésében is részt vett s terjesztésénél mint főtenyező működött közre.

Mindezen enyhítő, illetőleg súlyosító körülmények mérlegelésével vádlottakra ki-

szabott büntetések cselekményük súlyával arányban állónak találhattak.

A kimért pénzbüntetések esetleges átváltoztatására vonatkozó rendelkezés a btk. 53. §-án — büntetési költségek iránti intézkedés az 1890. évi XLIII. t. cz. 4. §-án, a büntvényekről lefoglalt röpiratok elkobzásának és megsemmisítésének elrendelése, a btk. 61. §-án — a rendelkező részben megjelölt lapokban teendő közzététel kimondása pedig a sajtó eljárás 90. §-án, — s végül a Popovici C. Aurél vádlott vizsgálati fogságának biztosíték melléti megsemmisítése a bpr. 162. §-án, s illetőleg az 1853. évi január 24-én kelt I. M. rendelet 4. paragrafusán alapul.

Az ismeretlen tartózkodású Brote Jenőre nézve a vizsgálat adatai szerint igazolva lévén az, hogy ő a vádlottal kézbesítése után ismeretlen helyre távozott, ellene az iratok a vád fentartásával a további intézkedések megtétele céljából a vádhatósághoz áttetni kellett.

A kir. törvényszék mint esküdtzéki sajtóbírósaának nyilvános szóbeli végtagyalási üléséből.

Kolozsvárt, 1893. évi aug. hó 31-én.

(P. H.)

Szász Béla, s. k.

a sajtóbírósa elnöke.

Dr. Balázs Elemér, s. k.

a sajtóbírósa jegyzője.

A T. Ház.

Budapest, nov. 21.

A Ház mai ülésén mindenekelőtt gr. Csáky Albin miniszter terjesztette be az iskolai építkezésekről szóló jelentését, mely után folytatták az igazságügyi tárca költségvetését.

A törvényszékek folytatódó tárgyalásánál felszólalt Horánszky Nándor s arra nézve kér felvilágosítást, hogy a fizetések rendezéséről szóló törvény rendelkezése értelmében miért nem helyezték a bírakat is magasabb fizetési osztályokba s hogy mikor szándékozik a miniszter a rendelkezések eleget tenni.

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter: A törvényből idézett tételek úgy vannak, a mint azokat a képviselő ur idézte, hanem egyre nézve tévedésben van a képviselő ur s ez az, hogy ez nemcsak az igazságügyi, hanem a többi tárcánál is úgy van és ez talán nem is meglepetés még a képviselő urra sem, mert méltóztatik emlékezni, arra, hogy az a kimutatás, a mely a törvényjavaslat-hoz mellékelve volt, azt mutatja, hogy a besorozás az első évtől fogva történni és csakugyan a magasabb fizetési fokozatokba való besorozás, jelenen a bírknál az 1800 forintos fizetési fokozatba nem történt. De nagyban és egészen egyenlő az egyenletes eljárás követetett a többi tárcánál is. (Horánszky Nándor tagadól int.) De igen, mert elvili kimondatott, hogy nagyban és egészen ahhoz a kimutatáshoz tartjuk magunkat már pénzügyi szempontból is a mely a törvényjavaslat-hoz mellékelve volt.

Horánszky Nándor hivatkozik arra, hogy pl. az iratokkal szemben eltekintettek a kimutatásoktól. E fontos szolgálati ágra nézve óhajtanának tartja, hogy a bírák is előre rúkoljanak.

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter: Legyen szabad erre megjegyeznem, hogy először igenis a költségvetésben már egyes eltérések történtek, épen az iratokra nézve, mert százal többet vettem fel a 700 forintos kategóriába.

A mi a bírák illeti, én is sajnálom, hogy nem volt pénz; én legjobban szerettem volna mindjárt az első évtől keresztl vinni a magasabb fizetési osztályba sorozást. Hogy határozati ígéretet nem tesztek, annak t. ház oka az, mert egy miniszter határozott ígéretet arra tegyen, a midőn a tényezők felett, a melyek irányadók, ő rendelkezik. De ha egyszer az igazságügyi tárcában keresztl vitetik a fokozatos besorozás a magasabb fizetési osztályokba, gondolom, méltányosnak fogja a t. képviselő ur találni, ha hasonló igényekkel a többi tárcák is fognak jönni és akkor az lesz a kérdés mindnyájunkra nézve, hogy az ország pénzügyi ereje ezt, a mi magában véve méltányos, megengedi-e vagy sem? Én tehát csak ezen korlátok közt tehetek ígéretet, azt hiszem, minden más ígéret egy kissé könnyelmű lenne. (Helyeslés.) A tételt megszavazták.

Az a szó d i javító intézetek tételénél Madarász József azt kérdezi, hogy hajlandó-e az ev. és ref. lelkészeket egyenlően honorálni?

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter: azt tartja igazságosnak, hogy az itt felvett összeg két egyenlő részben, megosztassék és az evangélikus lelkész a maga híveit, a ref. lelkész meg a maga híveit szintén ellássa.

A téselt és ezután a költségvetés többi részét is megszavazták.

Ezután a ház az állami számvivőszék személyzetének szaporításáról szóló törvényjavaslatot Pálffy Elemér előadó referálása s a Bode Vilmos, Madarász József és Wekerle Sándor miniszterelnök felszólalása után némi módosítással fogadta el.

A közoktatásiügyi tárca budgetjére került ezután a sor. Az előadói széklet Fenyvesy Ferencz foglalta el.

A vitát Sággy Gyula nyitotta meg, a pozsonyi egyetem mellett foglalván állást. Csáky Kálmán gróf és Pongrácz Károly gr. sürgették a kongrua rendezését.

Kiss Alkért, Polóczy Géza, Okolicsányi László és Madarász József beszéltek a szélbálról.

Erre az ülést az elnök berekesztette.

Politikai hírek.

Pártértekezlet. A függetlenségi és 48. párt hétfőn tartott értekezletén Justh Gyula elnöklété alatt tárgyalás alá vette az állami számvivőszék belső-vezetéről szóló 1880: LXVI. t. cz. pótlását tárgyszó javaslatot. A javaslatot Justh Gyula ismertetvén, Molnár József, Szederkényi Nándor, Pap Elek hozzászólása után a pártkör e javaslatot azonban követendő magatartását nyílt kérdésként hagyta. A budapesti-esztergomi helyi érdekű vasutról szóló törvényjavaslatot a pártkör elfogadta. A kir. kuria és kir. ítélőtábla ítelő-bírának szaporításáról szóló törvényjavaslata nézve, a párt Vörösmarty János, Justh Gyula és Szederkényi Nándor felszólalásai után azt határozta, hogy nem fogadja el.

Püspöki konferencia. Mint Budapest-ről írják a jövő héten püspöki konferencia lesz az egyházpolitikai javaslatok ügyében. Valószínű azonban, hogy a püspöki kar állásfoglalása, mely alapján ezután sem lehet más, mint eddig volt, semmi befolyással sem lesz a főrendiház költségvetési vitájára, mely, ha a képviselőház tárgyalásai ily gyorsan haladnak, talán már a jövő hónap közepén bekövetkezik. Az a hír, mintha a főrendiház egyházpolitikai ellenzéke a budget megtámadását választaná a kormány iránti bizalmatlansága kifejezésül, teljesen légből kapott és soha nem is volt szóban. A főrendiház a budgetet simán fogja letárgyalni és csak az egyházpolitikai javaslatok napirendre tűzésekor szándékozik megvívni a harcot. A jövő héten összehívandó püspöki konferencia az egyházpolitikai javaslatokon kívül az autonomia ügyével is foglalkozni fog.

Lehet-e keresztény zsidóvá? Világos immár, hogy a felekezetenküliség kérdése nagy vitákra ad majd alkalmat, a minthogy eddig ez volt a legvitatottabb kérdések egyike. A képviselőház közoktatásiügyi bizottsága, mely Schwarz Gyula elnöklété alatt ülést tartott, most még egy érdekes kérdést kombinált e paragrafusait, azt tudniillik: lehetséges-e a keresztény zsidóvá?

A vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását folytatták, a midőn is a 4—7. §-ok kerültek sorra. Kiseb-nagyobb módosításokkal elfogadatik ezeket, csak az 5. §. ügyében nem tudtak hamarjában dönteni. Ez arról szól, hogy valamely vallásfelekezeteből kilépni vagy valamely vallásfelekezethez belépni mindenkinek szabad a törvényekben megállapított feltételek mellett, s így szabad a kereszténynek is zsidóvá lennie. Voltak a bizottságban, kik csak meg keresztény vallásfelekezethez akarták a belépést megengedni és e módosítás következtében elhatározta a bizottság, hogy nem határoz. Majd csak akkor dönt ez érdekes kérdésben, ha a felekezetenküliségről szóló 22. §. kerül tárgyalás alá.

Egyveleg.

A lázongó Dél-Amerika.

Páris, nov. 20. Pearo D'Excutora (Alecutora) herceg, az elhunyt Dom Pedro braziliai császár unokája a nyugati pályaudvarról St.-Nazairebe utazott, honnét állítólag Braziliába fog hajózni. A herceg 25 személyből álló udvari kísérettel utazik. Nagymennyiségű podgyaszt is visz magával. Tekintettel a hercegre Brazília császárvá tötént kiküldtása hírére, ennek az utazásnak nagy politikai fontosságot tulajdonítanak, habár a „New York Herald” mai távirata szerint a felkelésnek semmi dinasztikus indoka nincs.

Nictheroyban a bombázás háromszáz házat pusztított el és ugyanannyit rongált meg. Több száz lakos életét veszítette. Harmincezeren elköltöztek a városból.

A zsidók Oroszországban.

Brody, nov. 20. Oroszországban épen most jelent meg egy császári ukáz, mely ismét megengedi a zsidóknak a tartózkodást azokban a falvakban, melyek nem esnek tulajdonai, ellenben nem engedi azokban a községekben lakni, a melyekben csak parasztok bírnak ingatlanokkal.

Elfogott nihilisták.

Varsó, nov. 20. Nihilista összeesküvés gyanúja miatt nyolczvan embert elfogtak és a citadellába internáltak. Az elfogottak kizárólag az irodalmi és tanulói körökhöz tartoznak. A városban nagy az izgatottság.

A vármegyék pótadoi.

Az ország vármegyéiben ez évre különböző czimeken kivett pótadók nem tüntettek ugyan fel oly nagy aránytalanságokat, mint a minőkkel a törvényhatósági és rendezett tanácsú városoknál találkozunk, de azért mégis eléggé jelentékeny különbséget mutatnak.

A vármegyék idei pótadóinak összehasonlításából a következő érdekes képet nyerjük:

Legnagyobb a megyei pótadók összege Nyitra megyében (17.5 százalék), Trencsénben (10 százalék), Pozsonyban (9.4 százalék), Somogyban (9.2 százalék) és Besztercze-Naszodban (8.2 százalék).

A pótadók összegének mekkorósága szerint következnek ezek után Fejérmegye 8.8, Györmegye 7.5, Zala 7.3, Sopron 6.5 Vas 7.1 százalékkal, Heves 6.8, Veszprém 6.7, Ung 6.5, Brassómegye 6.1 és Alsó-Fehér, Boreg, Bihar, Czik és Turóc-megye 6 százalékkal, Pestmegye 5.8, Arad és Krassó-Szörény 5.6, Csongrád 5.4, Moson 5.3, Szabolcs 5.2, Fogaras, Kis Küküllő, Kolozs és Nagy-Küküllőmegye 5 százalékkal, Borsod 4.8, Hunyad 4.7, Szolnok-Doboka 4.5, Hont 4.1, Esztergom, Szepes, Szeben, Udvarhely és Ugocsa megyék 4 százalékkal. Bars, Tolna és Zólyom megyék 3.5, Háromszék és Sáros megyék 3, Hajdumegye 2.6, Árva, Békés, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom és Zemplén megyék 2.5, Abauj-Torna, Gömör, Liptó, Maros-Torda, Nógrád, Szatmár, Szilágy, Torda-Aranyos és Torontál megyék 2 százalékkal, Temesmegye 1.2 és végül Bácsmegye a legkisebb, 0.8 százalék pótadóval.

Egy szó

a „Kolozsvár” „N. enyedi papválasztás előtt” feliratu cikkéhez.

Maros-Ujvár, nov. 21.

Vasárnap (19-én), mikor a m.-ujvári ev. ref. templomból kijövünk, hol, mint mindig, egy ez alkalommal is számosan valánk, betérünk a polgári olvasó egylet helyiségébe, hogy ott a lapokat átfutva, a mi szeretett és ékes szőlő papunk: Jancsó Lajos, ma mondott szép beszédének felemelő és nemeseítő hatásával keblünkben, távozunk aztán családjunk körébe.

Megbotránkozásal olvastuk ott a „Kolozsvár” 264-ik számában „A n.-enyedi papválasztás előtt” című cikk ítelőjét a kedves papunkról. Másnak dicseret lehetne e nyilatkozat, melyben ez van mondva: „Jancsó Lajos m.-ujvári pap ámbíciózus, tévesken ember, de gyege szónok, szeret politizálni, némely embernek előnyére volna megválasztása (Enydré) s ezek tiik is a vasat a siker halvány reményével, de az egyházközségnek nem.” Dicserő volna némely embernek e nyilatkozat, de a mi papunknak nem dicserő, s mi ezt megjegyzés nélkül nem hagyhatjuk; az igazság, méltányosság és lála kívánja ezt tőlünk!

Igaz, hogy ámbíciózus a mi papunk, de ámbícióját nem a főnek magasan tartásában a büszkeségben, hanem hívei szeretetének megnyerésében, azoknak látogatásában, jó tanácsal való felsegítésében; mindenkifélté tiszta, makula nélkül való, igazán paphoz illő, istenes életében keresi. Tévesken igaz bizalomtalan voltunk a m.-ujvári pap iránt, mikor őt papunknak előzött 12 évvel megver-

tük, egyhangu egyetértéssel idehoztuk, volt az egyháznak 6298 f. 23 kr. értéke, ma pedig az összes érték 14,271 f. 54 krt. tesz. Er, és kora tavasztól késő őszig a vasárnap délutáni biblia magyarázatok tartása, az ifjak vallásos oktatása stb. bizonyossága az ő tevékenységének. Az ő lelkeskedése ideje alatt épült a díszes papírház, egy új orgona. Ambíziózus és tervékeny ennek igazat adunk és megerősítjük hát!

De, hogy gyenge szónok, az ellen határozottan tiltakozunk, mert sokszor emelte fel szívéhez szóló beszéde cüggedni kezdő lelkeinket; lelkesítő, buzdító a küzdelmekre megadó és megerősítő az ő szava. Nincs is nálunk soha üres templom! Szép, kedves beszédeknek nagy hatása vala mindig arra, hogy minket szegényeket gazdagabb tegyen akkor, mikor az egyház fellegítéséről van szó. A legutóbbi vasárnap is nagy részben az ő beszédének hatása alatt szavaztunk meg 300 frót a kántori állomás rendezésére. Hát ha arra emlékezünk, hogy milyen vala a közelebbi múlt mártus 15-iki beszéde! Egy gyöngy vala e beszéd, s Isten lelkeit ihletett lánglelkű szónok a mi papunk, ki azt írta és elmondta! Nem pillanatnyi volt a hatása; köszönet iratban méltatta és nyilvánította elismerését olvasó egyetünk s hatását még élünk addig érezzük!

Ez az igazság! Mi midőn erről ezen a tanúságot tesszünk magunk ellen cselekedünk, mert a figyelmet fel fordítjuk és megválasztását, ha kis részben is előmozdítjuk, pedig életfogytig szeretünk volna hallgatni őt. Ezzel azonban tartózkodunk az igazságnak, magunknak és a mi szeretett papunknak. Tudjuk amugy is azok nyilatkozataiból, hogy N. Enyéd polgármesterének java része az intelligenciának befolyásaitól ment zöme elhatározta, már megválasztását s mi őt elveszítjük. Mi veszítünk őt nyerne, de mi megnyugszunk a vesztésben, mert — ha megtörténik büszkének leszünk, hogy mi adtuk Enyédnek papot és pedig olyat, a ki hisztük megállni ott is emberül helyett!

Ne haragudjék cikkező uraság ezen mi igénytelen nyilatkozatunkért! Az igazság az érdem!!

Egy m.-újvári ref. egyház tag.

Levél.

Székelly Keresztúr, nov. 21.

Kunecz Elek tankertész főigazgató, mint a kormány képviselője, tegnap és ma tartotta meg a helybeli unitárius középiskolában hivatalos előadást. A tanári karunk most másodikban volt hozzá szerencséje. A főigazgató urat híre megelőzte, de a kétszeri látogatása arról győztette meg, hogy „nem olyan fekete az ördög, mint a milyennek festik.”

Komoly, beható vizsgálatot tartott. A közörségen megjelent, a tanulókhöz kérdéseket intézett. Megvizsgálta a dolgozatokat, könyvtárakat, tanszereket. A gimnasiunak nem volt oly zörgő-zuga, a hol meg ne fordul volna. Látszott rajta az érdeklődés, a hiányos feltérlelés a jóakarati javítani akarás és az, hogy az ő eszménye az egységes nemzeti nevelés. Az igaz, hogy vizsgálata alatt nem mondott kacagást, úgynevezett „diák viccek”-et, de talán ez nem is szükséges.

Vizsgálatot a tanári karral tartott értekezlettel fejezte be. Megnyitó beszédében üdvözölte a tanárokat, mint a nemzeti nevelés hivatott apostolait, mint oly intézet élén állókat, melyek geographiai fekvésénél fogva fontos posztót foglal el, s mely tekintetbe véve azt a nemzeti missiót, melyet a jövőben is be kell töltenie, fő-törvény tárgyat kell kezelje, hogy 8 osztályú intézeté fejlesztessék. Ha az anyagi eszközök, ennek megvalósítását, a közel jövőben nem is engedik meg,

oda kell törekedni, hogy mint csonka-intézet is elegendő feladatának. E feladat elérésére előadhatatlanul szükséges a kellő felszerelés és a jól fizetett tanár; kifogásolja, hogy iskolákban tanulók vannak alkalmazva. A szolgálat lealaz, ezért tanulókat, habár jó tétéménnyel van összekötve, szolgálat alkalmazni nem szabad.

5 osztályban 185, s az előkészítőben 25 tanuló van. A törvényes létszámot, bár az intézet népes, egyik osztályban sem haladja felül. Az előkészítő osztályt feleslegesen tartja, az erre fordított összeg fejlesztesre fordítható. A tandíj is emelhető.

A tanulóknak külsőleg egységesek. Sok közöttük a szegény fiú, ezek is jó színben vannak. Kiejtési darabosságuk van. Maguk viselése valamint vallásos kötelességeik teljesítése, kifogás alá nem ehetik. 100 banlakó van. A tantver az államilal megegyez. Tankönyvek kifogástalanok. Feljegyzési eljárás nyomtatott szabályok szerint történik. Felvételi vizsgálat rendszer közzéadások között tartatik. Magán tanuló nincs. Torna alól az egyb. főhatóság ment fel.

Havonként az ifjúság előmenetelére és erkölcsére vonatkozó tanári értekezlet tartatik. A tanári kar 5 rendes, 1 hittanár, s 1 bejáró tanár áll. Az elők. osztály minden tárgyát az isk. főnök tanítja. A ki nem elégitő létszám miatt a tanárok óráival túl vannak terhelve. Kellene még egy német-tanár, s egy matematika és rajzra képesített tanár stb. stb.

Végül a tanórákon tapasztalatokra tette meg megjegyzéseit, s adta meg jóindulatu tanácsait.

Értekezletet a tanári kar életével és a tanári kar éljenci közben zárta be.

Csaló „szegény asszony.”

Kolozsvár, 1893. nov. 22.

Érdekes leleplezés történt Kolozsváron, azzal az állítólagos szegény asszonnyal, a ki nek javára városi hatóságunk gyűjtést indított s a kiról a gyűjtés megkezdésétől számítva, csak 4 nap múlva, a mi figyelmetetettünk folytán kezdett bővebben tudakozódni Kolozsvár város polgármesteri hivatala.

A csaló nő leleplezéséről hozzáunk beküldött értesítés ismertetése mellett szükséges, hogy részletesen előadjuk a dolgot, azon bizalommal fogva, melylyel olvasóközönségünk lapunk iránt viseltetik s amaz áldozatkészségénél fogva, a melylyel minden lapunkban szelvéstett humanus ügyet felkarol s a melyet a köz érdekeiben a jövőben is épen megőrizni óhajtunk. A dolog története ez:

A felhívás

A polgármesteri hivatali iroda vezetője e hó 14-én kedden a délutáni órákban kefe levonatban küldte át hozzáunk a gyűjtésre vonatkozó felhívást. Hivatalos kézből jött, nem volt okunk benne kételkedni. S miután „kétyszer ad, a ki gyorsan ad,” elvénél fogva, a leirt állapot szerint csakugyan gyors anyagi segélyre volt szükség, a beküldött közlemény címének megváltoztatásával és a végén annak kijelentésével, hogy az összeget a polgármesteri hivatal utján fogjuk az övégy kezeihez juttatni, kiadtuk a felhívást.

A lap már össze lévén állítva, feltűnő helyre már nem tehetjük a közleményt. Jóformán elrejtve jelent meg a „Mindenfélék” rovatában.

A közönség még is meglátta, átértézte a leirt helyzet egész nyomorát, s a következő adományokat küldte be, melyeket mi nap nap után, minden d. u. 4 órákor lapunk megjelenése előtt kimutatásba foglalva, átadtunk a polgármesteri hivatalnak.

Griffin kisasszony letörli szeméről a könnyeket s fellépint.

A szíke mellett egy fehér kalapos, világos porköpenyegbe öltözött magas férfi áll. Vonásai szabályosak, ámbár kis élesek, szeméi nagyok, barnák és nyugtalanok — arczának az alsó részét tömött barna szakáll és bajusza szinte eltakarta.

— En valóban nagy bajban vagyok, — viszonzá Griffin kisasszony ösztönseire.

Az idegen részvételteljes tekintetét vet reá, s udvarias hangon ismét azt kérdi:

— Lehetek valamiben a segítségére? — Felek, hogy nem — válaszolá Griffin kisasszony kétségbeesett sohajjal. A mi egy ilyen tömegben elvész, — folytatá reménytelenül mutatva az előttünk elvonuló emberekre — azt nem egy könnyen lehet megkapni.

— En is azt gondolom — mondá az idegen a kijelölt irányba nézve. Ugy, tehát valami becses portékáját vesztette el?

— Igen, elvesztettem az órámat; de az csekélység — válaszolá Griffin kisasszony könnyes mosolyal mutatva az óralánczára mely még mindig a derekán lógott. Az órá is sajnos, de azért még nem bucsulok; de — de — itt hangja remegni kezd — elvesztettem az én kedves Judithomat.

— A kedvesen kutyáját, nem de? — kérdé az idegen érdeklődve de kissé megvetőleg.

— Oh, nem! — viszonzá Griffin kisasszony élénken, Judithot, Juliát, Earnshaw kisasszonyt, azaz — a leányomat.

— Az idegen meghajtja magát s biztatóan mosolyog.

— Oh, egy fiatal kisasszonyt nem olyan nagyon bajos megtalálni! — mondá nevetve. Mennyi ideje mióta elvesztette?

1. nov. 15-én befolyt s be-
szolgáltatott
2. „ 16-án „ 62 frt 85 krt
3. „ 17-én „ 20 frt 50 krt
4. „ 18-án „ 1 frt 50 krt
5. „ 20-án „ 15 frt 50 krt
5 frt.—

104 frt 85 krt.

A 4. 5. tételek alatti összegeket Kolozsvár város polgármesteri hivatalában már átvenni nem akarták, az ez idő szerint szerkesztőségünkben őrzetik, megjegyezvén, hogy az 5. tétel alatti 5 frt: egy kolozsvári szabadkőművestől tegnap érkezett be, a ki beleegyezését adta abba, hogy ez az összeg a rongyos egyetnek adassék.

E felhívás kibocsátását Kolozsvár város polgármesteri hivatalának iroda vezetője a következőkkel indokolja tegnapi kiadványában:

„E hó 14-én, tehát ma egy hete Gyalu felől egy elrongyoltott ruhába öltözött, intelligens arczu, válogatott kifejezésekkel hasonlító nő érkezett Kolozsvárra, s utbagázitások után a városbázára ment.

Az emeleti előszobában nagy sirásba tört ki, úgy, hogy a szerencsétlenek látásához hozzá szokott szolgáknak is megsejt a szívük, s az elnöki irodába vezették, hol a polgármester megbízásából a szegényeknek segélyt szoktak utavágyozni.

Az iroda vezetője előtt a nő, a ki nőmetől bészelt, fraucciál köszönt s csak tört magyarsággal tudta magát kimagyarázni, elmondta, hogy neve Lázár Mihályné, — nyolcz gyermek anyja, s jelenleg a kilenczedikkel van áldott állapotban. Az utóbbi szemmel látható volt, az előbbi pedig előkelő állasu férfiak leveleivel, névjegyeivel igazolta. Előadta, hogy férje, ki Budapesten nagyvállalkozó volt, a Zellerin-tyárát ért vesztések miatt, százszor forintot földli kárt szenvedett, s e miatt eszelőtt két hónappal föbbe lötte magát.

Ő, egy pénzügyigazgató és egy leány bárnő leánya (a keresztlevél szerint) nyolcz gyermekével az utcán maradt: Gyermekait könyöröltes ismerőseire bízva Budapesten, a könyöröltes Ráczvárosban, elindult Nagy-Szebenbe, hol egy gazdag nagynénjétől remél anyyi segélyt, a mennyivel egy kis fizet nyitásához foghat.

Mindzt kislit szemekkel, hidegtől vörösré csipett arczal mondta el, leborulva a földre és zokogva — keservesen.

Egy intelligens nő, ki áldott állapotban ki van a soron, a hidegnek szitva a megszokott családi tűzhely mellől szidegenek előtt térdén állva könyörög egy bator feléért — hát bizony ez olyan látvány, a mely akárkit is megindítaná.

A polgármester okmányai alapján négy forint segélyt adott a ezenkívül az elnöki iroda vezetője közölte a dolgok a lapokkal. A lapok keddi számukban megírták a szerencsétlen nő megindító sorsát, mire az olvasók közül ugy szerkesztőségekhöz, mint a polgármester elnöki irodájába számosan küldtek be könyörödmányokat. S ázhusa forintnál több gyűlt be a nyolcz gyermekes övégy javára, a ki a polgármesteri hivatal előtt azt mondta, hogy este indult tovább Nagy-Szebenbe. (Akkor tollhőből írta az irodavezető Brassót, Szeben helyett.)

Hanem a szerencsétlen övégyet még más nap is, még hermadnap is Kolozsvár látták földelni. Itt maradtása gyanut keltett az elnök, irodában, s e gyanut még növelte az a körülmény, hogy az intelligens nő részegen látták.

Erre a polgármester a fővárosi államrendőrséghez a következő táviratot intézte: Helyi lapok (?) gyűjtést indítottak Lázár Mihályné javára, ki azt állítja, hogy Budán a Ráczvárosban lakik, férje vállalkozó volt, 100 ezer forintot váltó jótállás miatt öngyilkos lett. Állítólag nyolcz gyermeke van, beszél

némétül, francziául, angolul, termete közepes, rendes, jelenleg áldott állapotban. Viselkedése gyanus lévén, felvilágosítást kérek.”

Ezzel egyidejűleg rendőri felügyelet alá helyezték a nőt, kire nézve tegnap megkezdett az államrendőrség felvilágosítása.

E szerint a nála levő okmányok hamisítottak, mert igazi neve Pleinscheg Vilma, s Lázár Mihályal csak vadházaságban élt egy ideig. Budapestről még 1890-ben kiutasított hamis okiratokkal való könyörödmány gyűjtés miatt, s illetőségi helyere galiczi Polnába tolonczolták. Azonban Lembergből megérkezett, s 3 év óta Magyarországon, magában a fővárosban könyörödmány gyűjtésből él, s a betegséget is simulálja.

E felvilágosítások alapján a csaló nő ma letartóztatott, a Galicziába fogják tolonczolni.

Eddig tart a tárgyra vonatkozólag a polgármesteri iroda jelentése.

A leleplezés.

A fentebbiek kiegészítésül a következőket kell elmondanunk:

Mi esztőtörőn értesültünk arról, hogy az az asszony, egy uri családnál kéregetett. Kért pénzt. Kapott. Kért ruhát. Kapott. Kért kenyeret gyermekei számára. Kapott. E közben feltűnt a ház urnője előtt, hogy ez az asszony, nem úgy viselkedik, mint egy nyomorba jutott intelligens nőhöz illik. Azt is észre vett, hogy ez az asszony a műveltségnek jóval alantabb fokán áll, hogy sem oly előkelő urnő lehetett volna. Ez értekezés folytán munka társunk kérdést intézett pénteken d. u. az iroda vezetőhöz, hogy tudakozdunk-e a fővárosi rendőrségnél a szegény nő állapotának igaz voltáról?

A kérdéssel egy nyilatkozott, hogy nem intéztek kérdést: ennek szüksége nem is látszott fennforogni, mert az illető nő magán levelekkel és okmányokkal kellőképpen igazolta állapotát, egyuttal oda nyilatkozott, hogy az illető nő az nap, pénteken talán már el is utazott.

Munka társunk határozott kívánságát fejezte ki, hogy a fővárosi rendőrség megkeresztessék, mire ez, mint fentebb is láttuk meg is történt.

A hatóság részéről szép volt az, hogy a nyomor láttára, szívére hallgatva, megindult. De nem volt rendjén az, hogy a bemutatott hamis bizonyítványok és levelek mellett nem intézett kérdést a fővárosi rendőrséghez azelőtt, mielőtt a közönséget adakozásra felhívta. Ez olyan mulasztás, a mi semmivel sem menthető.

Mi, a magunk részéről, örvendünk azon, hogy a legjobbi intenczióval, igazán nemcsak adakozók részéről beküldött adományok rosz kezekbe nem jutottak.

Kérjük az adakozókat, szíveskedjenek a még nálunk levő összegek felett 8 napon belül rendelkezni. Ez idő eltete után átadjuk a pénz felét a kolozsvári rongyos egyetnek másik felét pedig a kolozsvári 48—49-es honvédegyetnek. Előbbinek szüksége van a fillérekre azért, hogy a szegény, ruhátlan és éhező iskolás gyerekek nyomorán enyhítsen, az utóbbinak pedig azért, mert előregedett, nyomorral küzdő tagjainak nem csak kenyert nem nyújthat, de a elhal egy-másik, az síncs miből a temetésre szükséges pillanatnyi segélyt fedezték.

Olvasóink a fentebbiekből meggyőződhetek arról, hogy szerkesztőségünk, mi egy részről perczet sem kárak a nyomor és inség könnyeit letörlni, addig más részről éber figyelemmel kíséri a gyűjtési felhívások mozgatait és e tekintetben még a hatóságot is figyelmezteti a szükséges teendőkre. Midőn megköszönjük az ez irányban működésük iránt

önnek igaza van! — ismeré el Griffin kisasszony a mint alig két lábnyira az üléstől, két mosolygó szírké szemű magas szőke leány haladt el. — Es én bizony nem tudom, hogy hogy irjam le őt jobban! — Oh bár kancsal volna, vagy szűmcsés, vagy valami különös ismertető jegye volna!

— Mondja meg, hogy miképen van öltözve — indítványozá az idegen.

— Oh, igaz biz az! — válaszolá Griffin kisasszony halás sohajjal. — A ruhájáról rögtön megismeri, roncsolt földieper színű kalapja van fehér toltakkal, a kis felső kabátja nagyon világos színűre, a ruhája szintén roncsolt földieper színű.

— Ah, azt hiszem, hogy megértettem! — mondá az idegen tündő hangon. — Ámbár a roncsolt eper színű nem vagyok egészen tisztában, de azt gondolom, hogy valami féle halvány rózsaszín lehet.

— Igen, igen egy kissé szentes kinézésű színe hagyott rózsaszín — magyarázta Griffin kisasszony becsmerlő hangon.

Mert ő maga nem bámuloje ezeknek a divatos bizonytalan színeknek, melyek a Judith tetszését annyira megnyerték.

— Ha vissza jövők itt fogom találni ugy-e? kérdé az idegen gyanakodó mosolyal. — Ugy-e nem megy el innét? — mert ha igen, akkor meg nekem is bajosan fog sikerülni, hogy kegyedet és fogadott leányát össze hozzam.

— En egy lépést sem mozdulok ebből a helyből ha órákig kellene is öné várokoznom — válaszolá Griffin kisasszony nagy erélylyel.

— Lássuk csak — mi a vezetőké neve a fiatal kisasszonynak. — Ugyetleneg volna keresésére indulni ha nem tudnám a nevét.

— Persze hogy igen. Judithnak Earnshaw kisasszony a neve — legalább mi azt — az az hogy őt ezen a neven ismerik.

táplált bizalmat, hisztük, hogy a most fenn forgott esztél tanusított figyelmünk ezt még öreghiteni fogja.

Sz—ő.

MINDENFÉLE.

Kolozsvárt, november 22.

— **Karácsonyi bazár.** Az idei karácsonyi bazárt az ügybuzgó női rendezőség decz. 8-áról kénytelen volt elhalasztani. Az elhalasztásnak az indoka, hogy a redoutot építik és az építéssel a jövő hó 8-ig nem lesznek készen. A közönség a jövő hó 12-én is szívesen fogja felkeresni a jótékony nők által rendezendő eme érdekesnek ígérkező mulatságot.

— **Színház.** Tegnap este „A kékezkallu herceg”, Offenbach, kellemes zenéje operettje került előadásra telt ház előtt. A darabban Vadnai Vilma, Sipos Etelka, Láng Etel, Kápolnai, Pusztai, Főris Pista és Szörényi Zoltán játszták a nagyobb szerepeket, a közönség állandó tetszése mellett.

— **A jubileumi emlékkönyv a könyvkereskedésekben.** G i b b o n Albert (azelőtt Horatsik J.) Lehmann V. Sándor és Stein János kolozsvári könyvkereskedők elismerésemelő áldozatkészséggel elhatározták, hogy a színészeti jubileum emlékkönyvét, a szokásos számlákokról lemondva, egészen díjtalanul fogják árusítani. E szép ajánlat következtében az emlékkönyv a mai naptól kezdve a helybeli könyvkereskedésekben kapható. A díszmű ára tudvalevőleg 2 frt 50 kr.

— **Téli világ.** Hol a boldogság mostanában? Bizony, hogy az ember boldog legyen télen, oda okvetlenül meleg szoba, meleg ruha szükséges. Sokan hiányzik ez! Sok a szerencsétlen, a nyomorult; különösen érzik a nyomort a szegény iskolások. — Segítsünk rajtuk. A ki nek valami elviselt ruhája, lábbelije stb. van, küldje el a rongyos egyet raktárba (nagy-utczai r. kath. iskola.) Sokszor ad, ki hamar ad.

— **A szegény iskolás tanulók** élelmézése hétfőn vette kezdetét a „Népkönyhán”. — Városunk összes iskolából 30 szegény tanuló részére meleg tápláló déleledben naponta. Közönséget és elismerést illeti a „Népkönyhán” kezelt bizottságát, hogy a rongyos egyet megkeresésére minden évben a szegény tanulók élelmézéséről is gondoskodik.

— **A kolozsvári szabó-segédék** szakegylete deczember 26-án azaz karácsony másodnapján a Stadler-kert nagy termében tartja meg szavallatokat és tánczokkal egybekötött alakuló ünnepélyét, melyre felhívja az érdeklődő közönség becses figyelmét a rendezőség.

— **Gyász.** Sima Ferenc országgyűlési képviselőt súlyos vesztés érte, 3 és fél éves kis fia, Sima Kálmán roncsolt toroklobban elhunyt. A kedves gyermeket a vigasztalhatatlan család körülbelül f. hó 20-án reggel 4 órákor ragadta el a halál. Temetése a ref. egyház szertartása mellett tegnap délelőtt 10 órákor volt Szentessen.

— **A sánczalja utca lakói** kérését adtak be Purjes Zsigmondhoz, mint Kolozsvár város községsegélyi kormánybiztosához. E kérésben a sánczalja lakók elsorolják mind azokat a mizeriákat, miket mi is már sokszor elmondottunk. Emondják, hogy már több ízben kérelmet adtak be a városi tanácschoz és a kolozsvári építő egyet elnökségéhez, hogy a majdnem a város kellő

magyarázta Griffin kisasszony, mert az ő fogása és ártatlan lelkezte előtt, még egy idegennek szemben is igazság elleni vétésnek tetszik háboroztatni mondaní, hogy Judith egy régi bargntőjének a gyermeke.

Nagyon természetes, hogy szavai az idegent mullattatják s némileg meglepik.

— Érttem, érttem, tehát Earnshaw kisasszony, mondá mosolyogva.

S kalapját emelve a Judith keresésére indul.

Alig volt távol egy negyed óráig, midőn a Griffin kisasszony leirhatatlan megkönyöbülésére a Judit társaságában ismét megjelent.

— Oh, nénikém, hogy megijesztett — ugyan miért mozdult el a helyből? — kiáltja a leány — a mint Griffin kisasszony helyét ott hagyva néhány lépésnyire eliből szaladt, hogy mielőbb találkozzék velük.

— Édes Judithom, olyan borzasztón félttem, hogy eltálassz veszni! magyarázta az öreg lady egész naivul.

— S engemet feltéve nénikém saját maga tévedt el, mondá Judith nevetve.

— Nem baj édesem, csak hogy ismét együttt vagunk és ezt a szerencsét ennek az urnak köszönhetjük — mondá, halás tekintettel fordulva a kissé háttérben álló magas férfi felé.

— Oh, kérem ne említse! — válaszolá az idegen mosolyogva nézve Judithra Ördölk, hogy szolgálhattam. Szabad addig a maradnom míg a társaságukhoz tartozó írt vissza jön?

— Nincsen velünk férfi, — magyarázta Griffin kisasszony panaszos hangon. A testvérem nem akart eljönni velünk, mi egészen egyedül vagunk.

(Folyt. köv.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1893. november 22.

Szegény kis Judith.

Angolból fordította:

Amica.

II.

(Folytatás.)

(6)

A mint a tömegbe vegyül, helyőserete rögtön és teljesen elhagyja; meggy ide majd oda, összeütközik az emberekkel, bocsánatokat kéri, míg végre az egész jelenet egy lidércnyomás lesz előtte s úgy képzeli mint ha ez ember áradatban órák óta bolyongana, midőn váratlanul a tolongásból kijutva egy tihetesen csendes helyre akad.

De hol van az a hely a honnét kiindult, a hol Judith hagyta? Hiába kereste mert nem tudta magát tájékozni, s mert olyan fáradt volt, hogy nem bírták többé a lábai, egy félreeső helyre leült, s teljes lehangoltság fogja el.

Vajon mennyi ideje lehet már mióta Judith el vált tőle? Idegesen nyult az órája után, hogy megnézze, — de az óra nincsen sehol. — Ez a vesztéség azonban a szegény jó lady mostan lelki állapotában — csekélység; de ez a felfedezés még is bántja, s csendesen és reménytelenül sirni kezd. — Mit csináljon. Hogy, hol és mikor fogja Judithot ma megtalálni? Mi lesz azzal a szegény ártatlan gyermekkel, ha egy Londoni tömeg között eltéved?

Szomorú tündőseit birtelen egy hang szakítja félbe.

— Ugy látszik, hogy Madamenak valami baja van; lehetek valamiben a szolgál-

közepén a Szamos partján a szemét és trágya domb gyökeresen kitakarították, vízvezető árok létesítették mert a Bácsi utcánál a fellegváról lefolyó víz évről évre megáll egész nyáron a nagy malom előtt és ezen pocolyáktól folytonosan a legdögletesebb bűzösség van, — mert a viznek nincs lefolyása, — az ujonnan létesített vashidat fel van töltve, a víz lefolyása elvan zárva. Elmondja továbbá a kérés, hogy a fellegvár grádiás elején a Szamos partján elterülő térségben, egy nagy ősi időkől fogva szemét és trágya dombot azon elhullt baromfiakat, kutyát macskát lát az ember. A fellegvár hegy oldalán levő lakók éjjelente a Szamos partjára hordnak minden piszkot — a kérés, hogyan tüntessék ezeket, a kik nyáron látatlanoként a zenére a fellegvár, mennek, s hogyan tüntessék a katonai tiszt és tábornoki kara kik minden nap arra járnak. Panaszokdók, hogy Sándorján mostoha gyermeke volt a városi tanácsnak, sohasem gondolták, se kövezés, se part biztosítás, se világitással, — se vízvezetőt árkokkal. — Azt mondják, — a volt sánczaljai nép a mult időkre, mert a jeleniek, hivatalnokok, földbírtokos, magánzók és iparosok, kik itt házzal bírnak és kik tekintélyes évi adót fizetnek, ezért méltán fordulnak az iránti kérésrel, hogy állapotaikon segítve legyen, miután ezen város rész a kolozsárjányoknak a legjobban volt kitéve, innen a legjobban haltak el és a járvány állandóan itt fészkel. — Kérésnek ezekbe a pontokba foglalják: 1. A Bácsi-utczán (a fellegvárból lejöve) legalább 1 méter szélességű gyalog járó és vízvezető árok készíttessék. 2. A Fellegvár grádiás előtt a Szamos partját rendezni rózsza fonással és földdel betölteni és fákkal beültetni térséget csinálni, hogy ezáltal megakadályozzassék a szemét és ürülék lerakása, esetleg ezen helyen egy nagy állandó szemétdűr létesítendő és hetenként elhordandó. 3. A Bácsi utcában a malom mester lakása előtt és a nagy-malom közepén táján lámpa felállítandó, ugyancsak a Szamospart lefolyó részénél is. A kérést aláírták vagy tizenketten.

Lázár Margit Amerikában. Lázár Margit egyidőben a kolozsári színház tagja, nem régen megtanult óriási szorgalommal németül s a mult évben a bécsi színház kiállításán a hamburgi társulat által előadott Ember tragédiájában már Hippia szerepét játszotta. A bécsi sajtó feldicsérte az ő eredeti alakítását és tehetségét s a berlini Deutsches Theater meg 12,000 márká évi fizetésre szerződött. Berlini fellépéseit nagy siker koronázta s akkor jött egy amerikai impressió s egy évre Amerikába szerződött. A mint most egy new-yorki újság írja, Lázár Margit é napokban lépett fel a new-yorki Irving Palace színházban s Schiller Armáry és szerelm című darabjában Lujza szerepét játszotta. Játszotta pedig a fentnevezett újság szerint oly „átszellemült bensőséggel”, a hogy azt még ott nem látták.

Russur bevonult. A „mártírok” aszporodnak a szegedi államfogházban. A Tribuna véres szája oláhjai hosszas ide-oda vándorlás után egyenkint beszállingóznak a szegedi államfogházba. Hosszas halogatás, nyilatkozások után végre Russur Sirianu a Tribuna egyik „oszlopa” is bevonult vasárnap s az államfogház bejárójánál a testvér mártírok, köztük a tót Harbán fogadták ölelő karokkal. A mártírok lehetőleg egy intézik a dolgot, hogy a mártírságot egy időben töljék le s ez által kellemesebb tegyék az állami magányt.

Gotterhalte Fogarason. Fogarásról azt írják lapunknak, hogy ott a hó 19-én a királyné Ő Felsége neve napja alkalmával a Gotterhaltat énekeltek. Nem tudjuk, igaz-e ez, de ha igaz, minden esetre helytelen és nagy tudatlanságot, nagy tisztelenséget árul el. Sem a magyar nemzetnek, sem a magyar királynénak nem himnusza a gotterhalte, melyet Haynau az aradi vértanúk akasztói alatt játszott, a kamarilla dicsőítésére. Ezzel a szomorú emlékezettől nótával nem lett volna szabad Magyarország védaszszonya, Erzsébet magya királyné névnapjának hangulatátrontani.

Március 15 cím alatt a budapesti népszínházi bizottmány által hirdett szűkebb pályázat is eredménytelen maradt. A darabjaik átdolgozására felszólított két pályázó közül csak az egyik küldte be művét, de a pályabírák ezt egyhangulag elvetették s így a népszínházi bizottmány legutóbbi ülésén kimondta, hogy a díjat nem adja ki.

Reciproctás Magyarország és Ausztria között. A magyarországi egyetemek által kiállított orvosi diplomákat Ausztriában érvényeseknek tekintik ugyan annyiban, hogy a magán-gyakorlatra való jogosultságot azoknak alapján megadják, de a tiszt orvosi állásokra való minősítésnél csak az osztrák egyetemeken által kiállított okleveleket fogadják el érvényesekül, holott nálunk az osztrák egyetemeken által kiállított orvosi diplomák nem csak a magán-praxisra de mindaddig az orvosi tiszt állásokra is jogot adtak. A valós- és közközlési miniszter e téren is helyre ohajtván állítani a viszonyosságot, mint értesülünk, már legközelebb intézkedni szándékozik oly értelemben, hogy az osztrák egyetemeken által kiállított orvosi diplomák az orvosi tiszt állásokba töltésénél ne fogadtassanak el.

Egy szerződésesség haszná. A B. H. írja: Csiki László a kolozsári nemzeti színház volt tagja valami szerződésességét követelt el, mely a belügyminiszternek

a kolozsári nemzeti színház dolgában egy elvi jelentőségű határozatra szolgáltatott alkalmat. — Az országos színházszakszövetség igazgató tanácsa ugyanis ezen ügy lebonyolításába nem akart beavatkozni mert időközben Ditrói Mórnak, a nevezett színház igazgatójának engedélye lejárván, őt tovább igazgatónak nem tekintette, mivel többnemű az állásából, következő kötelezettségének eleget nem tett. Ditrói azonban a színházszakszövetség ellen a belügyminisztériumhoz apellált, ez pedig neki az engedélyt a kolozsári nemzeti színház igazgatótanácsa továbbra is megadta, egyúttal pedig Ditróinak ez ügyből kifolyó panaszos feltevése folytán az országos színházszakszövetség igazgató tanácsának utólagosan kijelentette, hogy a kolozsári nemzeti színház államifelügyelet alatt állván az eddig követelt gyakorlatot megszünteti s az igazgatótanács véleményét a kolozsári nemzeti színház igazgatói konferenciájára megadása névre meghallgatandónak nem találja. A miniszter ezen kijelentését az igazgatótanács tudomásul vette, Ditrói Mór ehhez képest engedélyezett színház igazgatójának tekintti s a közte és Csiki közt felmerült vitás ügyet most már tárgyalás alá veszi és azt elbírálja.

Tisztújítás. Széken folyó évi december hó 5-én fog megajtni a községi tisztújítás miként erről a Nagy Lajos főszolgabíró elnöklése alatt tartott községi képviselői gyűlésen ma értesültünk. — Elvárjuk a mi nemess szívű főszolgabíróunktól a községi ügyek bajait és hiányait igen jól ismeri, hogy élvén a törvény adta jogával, az ő tapintatos ajánlata folytán, ide egy erélyes, ügyes és eszes községi bíró választatik; mert ezen nép között a fektelenség már annyira elharapódzott, hogy a misérák leírására külön ikeket lehetne betölteni. Van is egyetlen egy tanult ilyen férfiú nálunk, a kik az egész vármegy derék polgármesternek ismert; mi pedig őt egy művelt, munkaképes, szerény, tetteitől talpig becsületes és jobb sorsra méltó egyénnek tudjuk és mint városunk szíllőjét felkarolni újból kívánjuk. Ezen kívül azután nem akarunk kifogást tenni egyik vagy másik tisztviselői képessége vagy magatartása ellen, sőt hazafias érzelmekkel ohajtuk, hogy nyujtson a törvény a választott polgároknak is jogaik használatára — érvényt. (Többen.)

A Vatikán pénzvesztései. A Vaqueiz féle bankház bukása a Vatikán is nagyoka kellemlen anyagi helyzetbe sodorta. A világ minden tájáról adományozott pétérfillér a bankban helyezték el, mely a Vatikán másfél millió líra erejéig károsítja meg. Miután a pétérfillér különböz a foghatatlan, úgy látszik, hamar pótolják majd ezt a másfél millió lírájabb adományokkal.

Segédkek, segédmunkások adója. Az országos kereskedelmi és iparosnoki feliratot intézett a pénzügyminiszterhez a végből, hogy szüntesse és illetve semmisítse a fővárosi adófelügyelőség amez eljárását, hogy az iparosokra róják ki a segédek és segédmunkások kereskedőadóját, tekintet nélkül arra, hogy az adóelőteletek a megadott iparos munkaadónál még alkalmazásban vannak, vagy sem, nem véve figyelembe azt, hogy utóbbi esetben az iparos az adott segédjén már nem veheti meg. Erre a felíratra már leérkezett a miniszter rendelethe a székes-fővárosi kir. adófelügyelőhöz, a melyben az adófelügyelőt oda utasítják, hogy a gyári, kereskedői és ipari segédek és segédmunkások adóját a munkaadóktól csak az esetben követelje, ha a segéd vagy segédmunkás a munkaadónál állandóan van alkalmazva és pedig nem az összejárással hanem az elért adó esedékessé váltának idejében. Azoknak a segédeknek és segédmunkásoknak adója, akik állandóan alkalmazva nincsenek, közvetlenül az illető segéd vagy segédmunkás ellen érvényesítendő. Az országos és iparosnoki a miniszternek ezért a gyors intézkedésért hódolást akarja bemutatni. Az erre vonatkozó részletek felett szombati igazgatósági ülésében fog határozni.

Pénz és becsület. Furcsa elvetet prókalmát a minap a királyi kuria. Kimondta azt, hogy a mely ügyvéd nem keres annyit, hogy a kamarai tagági díjat megfizethesse, az — nem tiszteletré méltó. Egy vidéki ügyvédet illeti ez a szentencia, a kit vád alá helyezték az eperjesi ügyvédi kamara, mert éveken át nem fizette a tagági díjat. Az ügyvéd a kuriához fellebbezett s mentesítést kért hozta föl, hogy fölöttébb csekély a jövedelme. A kuria megerősítette a kamara határozatát, azzal a megokolással, hogy „egy ügyvéd, a ki a kellő szorgalom kifejtése mellett a kamarai tagági díjnak fedezésére szűksége üszszegat sem képes megkeresni, az ügyvédség alapját képező tiszteletré és bizalomra méltónak nem találhatatik.”

Sztrájkoló táviróztársak. Rómából távirják: Ama tervezet következtében, hogy a posta- és a táviró hivatalnokokat egy státusba egyesítessék, a római táviró hivatalnokok proklamáltak s mivel az nem használt sztrájkolni kezdték. — Ugy látszik, hogy a távirati hivatalnokok sztrájkja általánossá lesz és egész Olaszországba ki fog terjedni. A táviratkihorók csatlakoztak a sztrájkhoz, hogy a távirászkokkal való szolidaritásukat bizonyítsák. A távirati szolgálatot csakhamar helyreállították a postaszemélyzet alkalmazásával. A táviró-igazgató felszólította a sztrájkolókat, hogy hagyják el a hivatalos helyiségeket, mely felszólításnak csak a fegyveres erő megjelenése után tettek eleget. Közvetlenül erre a sztrájkoló személyzetet a minisztérium által kirendelt más személyzettel pótolták és a távirati szolgálatot helyreállították.

A kik lezuhantak. Dr. Heim zürichi egyetemi tanár a lezuhanás következtében bálló halálról érdekes felolvasást tartott, a melyben megcsofolja az általánosan elterjedt nézetet, mintha a lezuhanás által bekövetkező halálmeg egyike volna a legfajdalmasabbaknak. Az állítja, hogy az érzés egyforma a lezuhanás minden neménél. De ez hogyan bizonyíthatjuk be, hiszen a halottak nem beszélhetik el már többé? Ez nagyon igaz, csak hogy vannak olyanok, a kik a halál torkából menekültek, a kik már teljesen elvesztették eszméletüket, ezek felgyógyulásuk után egész biztos adatokat közölhetnek. Dr. Heim már évek óta foglalkozik ezzel a kérdéssel, s állításait részint olyanoknak a szavaival alapítja, a kik hegycsúcsról, vasutakról, vagy bárholonnan is lezuhanáltak, részint pedig saját tapasztalataira. Dr. Heim azt állítja, hogy a szubjektív érzések egy mástól csak intenzitására nézve különböznek de kvalitására nézve nem. A lezuhanó nem érez fájdalmat s félelmet. Az egész helyzet világos előtte, az idő, a miug esik nagyon hosszúnak tűnik fel. A pár másodperc alatt, mi alatt lezuhan, annyit gondolkozik, hogy egy óráig beazéhat róla. A gondolkodási képesség fokozott. A legutóbbi a mult merült fel villámgyorsasággal, s stéli egész életét. Azután halk, szelíd hangokat hall (h), mely után minden elcsöndesedik, s beáll az eszméletlen kívüli állapot. A lezuhanó hallja ugyan, midőn teste tompán a földre zuhan, de fájdalmat nem érez. A mint a harcotérben sem érzí az ember, hogy megsebesült, csak a patakzó vér, vagy a megbéult tagok teszik figyelemre, úgy a lezuhanás is csak akkor veszik észre, hogy egyik-másik tagjuk eltűnt, a mikor már-már ismét visszanyerik eszméletüket. Ezt úgy lehet megmagyarázni, hogy esés közben oly izgatott lehet az ember, hogy ez az izgatottság mintegy bipnotizálja a fájdalmakat.

A Buddha-vallás terjedése Párisban. A Buddha-vallás tanai mind jobban terjednek a civilizált Európában. E vallás szép tanai elől, a melyek főnségek egyszerűség dolgában legközelebb állnak a keresztény vallás tanaihoz, a szigoruan katolikus államokban sem zárkoznak már el egészen; nem csoda tehát, hogy a franczia szellem, a mely a szép iránt oly nagyon fogékony, lassankint magáévá teszi a Nirvána filozófiáját, a mely a gondolkodásnak tápot ad és megnyugtató a kedélyt Párisban most másodsorú végezenk rituális szertartásokat a buddhista hívek a Guimet-muzeumban, a melyet buddhista-emploimá alakítottak át. Természetes, hogy Párisban ellenségei is vannak a tanoknak és a „Verite” című újság felhívja a kormányt, hogy erélyes intézkedésekkel akadályozza meg a buddhizmus terjedését.

A legrégibb hajnövesztő-szer. Ósidoők óta vágya és törekvése volt a kopasz embereknek, valahogyan jóvátesgék a természet hibáját s megint hajasan jelenhessenek meg a társaságokban. Sok mindentelékötveket, hogy visszanyerjék a természetes fejdísz és az e sok csalódás, a melyeken a kopaszok már ástettek, nem tudta megajtni hióket, hogy a természet, ha meg tud valakit fosztani a hajától, gondoskodik is olyan szerrel, a mely ujra megöveszt, csak leleményes főre van szűksége, a mely ezt a szert fölfedezi. Innen van az, hogy oly jó keletje van mindig az úgynevezett csodabátású hajnövesztőszereknek és akadnak olyanok is, a kik hogy van olyan hajnövesztő-pomádé is, a mely nemcsak a fejen, hanem a test akármily részén hajat növeszt, ha a kenőccsel bevonják. Hogy a kopaszjók csak négy ezer évvel Kr. e. is ily naivok voltak, mutatja az, hogy most a cambridgei egyetem egyik tanára egy rendkívül érdekes óségi receptet fedezett föl egy egyiptomi papirus-tekercsen. Az orvosi rendelvény Kr. e. körülbelül 4000 évvel eelt és felírta szert hajnövesztő szer leírását adja, a melyet valamelyik fejedelem anyjának készítettek. A receptet következőképen hangzik: „Vegy egy rész kutyalábát, egy rész datolyát és egy rész száraz hulladékokat: főzd meg olajba, azután kend be vele a fejedet.”

A vihar pusztításai. Az atlanti oceánban, az északi és keleti tengeren, valamint a calaisi csatornában a napokban iszonyú vihar dühöngött, mely számos kikötőt elpusztított, sok hajót elsüllyesztett és temérdek emberéletet oltott ki. A calaisi kikötő parba 200 méternyi hosszúságban elcsúszott, s a világító torony összedőlt. Az örök szörénységben megmentettek. A vihar tizenegy halálosanokot elragadt. — Cherbourg közelében két angol hajó törést szenvedett, öt ember a tengerbe halt. — Kielben a felkorbácsolt tenger vize előntötte az utcákat és elsodorta a hidakat. A „Hohenzoellern”-császári yacht petroleum bakkája felrobbant. A hajó legénysége a tengerbe ugrott s így mentette meg életét. — Rosztokból szintén viharok és áradásokat jelentenek. — Lübeckben az ár a kikötő mellett fekvő városrészeket és a tengerparton levő helyiségeket elárasztotta. A parton levő raktárakban felhalmozott árukat csak nagy nehezen tudták megmenteni. A házak, hajók és táviró-vezetékek sokat szenvedtek. — Brüsszelből jelentik: A belga tengerparton tegnap nagy vihar dühöngött. A postahajók Doverből nagy késedelemmel érkeztek ide. A hullámok több házast elsodortak bárkákból. Egy angol gőzhajó összeütközött egy belga hajóval, a mely elsüllyedt. A partvidéken a vihar nagy károkat okozott. — Warneundeben a kikötői építmények egy része el van árasztva. A Bismarck-sétányt, mely a vizáradás által veszélyeztetve van, homokzsákokkal igyekeznek megoltalmazni. A viz a rendes magasságot egy méterrel meghaladja. — Londonból jelentik, hogy az angol partokon uralkodott viharok következtében

200 ember vesztette életét. A mult pénteken a posta Milfordhove közelében egy gőzhajót vett észre, mely szorult helyzetben volt. A Kilernay gőzös a hajót maga után akarta vontatni, de öt órai munka után a szándékával fel kellett hagynia. A gőzhajóról, mely Liverpoolból utban volt Marseille felé, azóta semmi hír se érkezett.

Üzletiáthelyezés. Smiedtmájor Lajos jőhírt és keresett fodrász, üzletét áthelyezte belmonostor utca 10. szám alá. Az áthelyezéssel az üzlet egészen ujonnan lett berendezve s különösen egyszésgügyi szempontból sok olyan újítás létesített, mely igen becsessé teszi azt a látogatók közönség számára.

A repülő gép feltalálása.

Lapunk tagajai számában röviden megemlékeztünk Wöllner tanár felolvasásáról a repülő gépről. A híres tanár felolvasásáról még a következőket írják:

Bécs, nov. 20.

Mult szombaton este a mérnök- és építészegyesület nagytermében olyan ülés folyt le, mely talán emlékezetes lesz az emberi találmányok történetében. Az est hőse Wöllner, a brünni technikai főiskola gépészeti tanára volt; előadása a jelenlevők közt szinte leirhatatlan lelkesedést keltett, mely abban nyilvánult legjobban, hogy még a legvátoasabb szakértők is áradozó szavakkal fejezték ki meglepetésüket és hogy — legalább az első szenzáció pillanatában — valamennyien azt a meggyőződéstket nyilvánították, hogy Wöllner a nagy fölfedezések utján egy új, még pedig korszakot alkotó lépéssel jutott előre.

Wöllner az általa tervezett s egyelőre még csak a papíron, a számok végtelen tömkelegével bizonyított vitorlakerekű repülő gépről érkezett. Azt a benyomást, melyet Wöllner előadása támasztott, legjobban jellemzik Radinger tanárnak, a bécsi műegyetem legelső gépszerszerzőjének következő szavai:

— Az előadás azt a benyomást tette reám, hogy egy világistoriai jelentőségű órát állított ki, mely becsületeire fog válni korunknak és hazánkunk és a mely egy eszmékben gazdag, következményeiben epokális munkával ismertetett meg bennünket. Az a férfiú, a ki ezt művelte, a ki a léghajózás rendezését új alapokon fölépítette és gyakorlati számítások alapján helyesen fölismerre, nem csak arra szerez jogot, hogy itt megtapsoljuk, hanem azt is követelheti, hogy tetterős férfiak aljának melléje és támogassák vállalkozásában. Azt bátorodom ennél fogva indítványozni, hogy utasítsuk az igazgató tanácsot oly javaslat előterjesztésére, mely szerint lehetséges-e tesszük egy kísérleti minta elkészítése által e kérdést a gyakorlati megoldás elé vinni.

A gyűlés dörögő hoch-kiáltásokkal egyhangulag fogadta ezt az indítványt.

A mi már most Wöllner fejtegetéseit illeti, bevezetéssel arról érkezett, hogy eddig minő kísérleteket tettek szeles időben a levegő ellenállási képessége tekintetében, az Edison-féle terevekben alapuló eddigi léghajózási kísérletekről, azután áttért a csavarszárnokra és saját találmányára: a vitorlakerek-mechanizmusra. Ez a szerkezetkörforgó keréksíkokból áll s különösen rapuló gépek céljaira nagyon alkalmas, mert aránylag csekély erőfogyasztás mellett igen jelentékeny emelő és hajtó erőt képes kifejteni. Képzeltünk egy hosszuhengeralakú zárt hajtótestet, mely mind a két végén csucsban végződik és szivarhoz vagy kellőképpen megnagyobbított torpedo-naszádhoz hasonlít, de ebben a hajtótestben nem a repülő készlet van, hanem az utasok, az áruzállományok, a gőz- vagy egyéb hajtógép és a kormány lesznek benne.

A repülő készlet, melyet motorok mozgattak, rudakkal a hajtótest fölött van megerősítve és három lapátkerékpárból áll, melyek külsejében a Morgan-féle gőznaszádok evezőkerékeihez hasonlítanak. A lapátkerékek párosan vannak elhelyezve, úgy, hogy mindegyik párban mind a két kerék kifelé forog. Az egyes kerékekben levő lapátok pozícióját a madárszárnak módjára képesek felforgatni és — a mi döntő — annyira excentrikusan vannak elhelyezve, hogy a midőn az egyik lapát által kisorított levegő oldalt kitérni és felszállni akar, a következő lapát tágan kinyúl és felfogja a felső lapát által kisorított levegőt; ez által leszorítja a levegőbüllantot a hajtótest alá, úgy, hogy ezt a folytonos levegőlökések egyre emelik és előre hajtják. A levegő súrúsága ez által majdnem megkétszereződik.

A feltaláló nagyon szellemesen képzeli a repülő gép forgását és irányíthatóságát; nemcsak a kormány képes a léghajónak irányt szabni, hanem éppen úgy, mint bizonyos rovarok, melyek egyik szárnyukkal felemelkednek és ez által megfordulnak a levegőben, a szárnykerékek is, a kormánynak engedelmeskedve, az egyik oldalon forognak s magát a hajtót is erre az oldalra emelik és arra készítik, hogy az ellenkező irányban haladjon. A kormány ezenfelül úgy van szerkesztve, hogy a hajtót megállásra is kényeszerítheti és ennélfogva az ellenkező légáramlatokat is elensúlyozni képes.

A nagyszámúban megjelent egyesületi tagok és szakemberek óriási lelkesedéssel hallgatták meg ezt az előterjesztést.

A repülő gép lapátai — természetesen mindig a feltaláló számításaiól indulva ki — kedvező viszonyok közt másodpercenként negyvenöt méter sebességgel lesznek képesek forogni, úgy, hogy a léghajó óránként százhatvan két kilométernyi utat fog megtenni, míg a leggyorsabb vonat menetsebessége nem haladja meg a nyolcva kilométert s így az

utazás például Bécs és Budapest között alig másfél órába fog telni. Hogyha mindez ész-szervág — és szakkörökben azt állítják, hogy ellenkezője el sem képzelhető — akkor igazat kell adnunk Bécsnek egyik legelső szektudósának, Radinger tanárnak, hogy a mult szombati est nevezetesen forduló pontot jelent az emberi haladás történetében.

LEGUJABB.

(Az Ellenzék eredeti távirata.)

Országgyűlés.

Budapest, nov. 22.

A házban ma folytatták a kultuszminiszteri tárcza költségvetésének tárgyalását. A vitánál Hermann Ottó volt az első felszólaló, ki a harmadik egyetemről beszélt és a nagy alföldre kívánná helyezni.

Ezután Bánó József beszélt, ki a miniszternek a legnagyobb bizalmat szavazza.

Horánszky beszélt Bánó után és Hermann Ottóval szemben a katolikus autonómia mellett foglalt állást.

Ugron Zoltán a költségvetés ellen szólott, mert — ugymond — hiába magyarosít a miniszter, ha a hadsereg a nemzet ellenes tendenciáival mindent elront.

A következő szónokok Hock János és Helfy Ignác képviselők voltak, a kik a költségvetést elfogadták.

Végül Szabó Imre interpellálta a belügyminisztert.

Szűgyény temetése.

Budapest, nov. 22.

Szűgyény volt országbíró temetése Sz.-Fehérváron tegnap d. u. nagy pompával ment végbe.

A temetésen jelen voltak Fejérváry és Josipovich miniszterek is.

A beszterlést Steiner püspök végezte.

A holttestet Csóórra, a családi sírboltba vitték.

Részvét táviratok.

Budapest, nov. 22.

Grác-ból sürgőznizik: Egy Párisban élő volt szerb tiszt következő táviratot küldte Hartenau grófnak: Méltóságos grófné! Engedje meg méltóságod, hogy mint Ausztria szőlőtte és a szerb nemzet fogadott fia, méltóságodnak kimondhatatlan fájdalommal legmélyebb részvélemet fejezzem ki. Mi Szerbia gyermek i, boldogult férjében nemcsak a velünk szemben állott hősie ellenfált látjuk, hanem a lovagias katonát is, ki hadi vitázásunkat becsülni, a kegyes emberszerető fejedelmet, ki sebesültjeinket ápolta és elfogott bajtársainkat vigasztalta.

Ernő Lajos hesseni nagyherceg tegnap a következő táviratot küldte Hartenau grófnak: I elkem veletek van! Fogadjátok legnagyobb részvétemet.

Ábrányi mentelmi joga.

Budapest, nov. 22.

Ifj. Ábrányi Kornél orsz. képvis. a Pesti Napló főszerkesztője mentelmi ügyében a mentelmi bizottság ma hozott határozatot. A törvényszék ugyanis felszólítását kérte, mert a földmívelési minisztérium panaszára a törvényszék által elrendelt vizsgálatnak elenszolgált. A bizottság 7 szóval 4 ellen kizárta Ábrányit.

Hir szerint Olay Lajos ez ellen a Házban fel fog szólalni.

A fejedelem holtteste.

Budapest, nov. 22.

Bécsből jelentik, hogy egy bécsi lap azon hire, hogy Hartenau gr. övegye beleegyezett abba, hogy férje holttestét Bulgáriába vigyék a csak azt kötötte ki, hogy őt is melléje temessék majd, — alapítan s e téren még semmi lépés nem történt.

Nemzeti színház.

Kolozsvárt, csüörtök, 1893. november 22-én.

Előszőr:

MONGODIN UR FELESÉGE.

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segédszerkesztő és kiadaplatalajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

A kolozsári fakeskedő részvénytársaság által kiadott

FARÉSZVÉNYEK

4 évi szelvény nyel együtt

n é v é r t é k e n a l l o l c s o n e l a d ó k.

Ügyvéd: NÁTHÁN SALAMONNÁL.

KOLOZSVÁRT.

Nyomtatott Magyarok Mihály Könyvtárában Kolozsvár, belkőép-utca 33.